

روزنه

در حاشیه سخنان رئیس‌جمهوری

فرهنگ‌سازی و حق انتخاب مردم

امیر محمود حریرچی عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی

● صحبت‌های روز گذشته رئیس‌جمهور در زمینه نیاز جامعه به آموزش استفاده از شبکه‌های مجازی نشان داد که مسئولان نظام هم دغدغه آموزش و فرهنگ‌سازی را در جامعه دارند. یکی از مشکلات کشور ما این است که در مواجهه با فضای مجازی، رفتار سلیبی در پیش گرفته‌ایم یعنی با فیلترکردن قصد داریم از برخی مسائل و ناهنجاری‌های اجتماعی جلوگیری کنیم. ولی متأسفانه به‌دلیل پایین‌بودن سواد فرهنگی جامعه، مردم در واکنش به فیلترکردن می‌گویند حاکمیت برای برخورد با اعتراض‌ها تصمیم به فیلترکردن می‌گیرد و پس از آن به سمت استفاده از فیلترشکن‌ها می‌روند. قبل از هرچیز باید بگوییم استفاده از فیلترشکن‌ها راه را برای استفاده نوجوانان و جوانان از سایت‌های غیراخلاقی و ترویج استفاده از مواد مخدر باز می‌کند. همچنین راه ارتباط با افرادی که مواد مخدر را از این طریق می‌فروشند، هموارتر می‌کند. این‌ موضوعات باعث شده فضای مجازی را که می‌تواندد گزینه‌ای اصلی برای فرهنگ‌سازی محسوب شود، عامل بحران‌آفرین بدانیم. در این بین باید به رسانه ملی هم اشاره کنیم که در سال‌های اخیر با گسترش فضای مجازی نتوانسته اعتماد مردم را به خود جلب کند و در مسیر عکس اعتمادسازی حرکت کرده است. رسانه ملی می‌تواند بسیاری از موضوعات را بدون نیاز به فیلترکردن و با آگاهی‌دادن به مردم حل و برطرف کند. ولی متأسفانه صداوسیما نتوانسته فعالیت مناسبی در این زمینه داشته باشد. رسانه ملی نه‌تنها در زمینه فرهنگ‌سازی فضای مجازی بسیار ضعیف عمل کرده است، بلکه در زمینه فرهنگ‌سازی شهرنشینی، رانندگی، روابط خانوادگی، روابط بین نسلی و… هم نتوانسته است انتظارات را برآورده کند. این موضوع باعث شده بسیاری از استادان دانشگاه و همچنین کارشناسان رسانه‌ای منتقد سیاست‌های صداوسیما بشوند. به یاد دارم که امام (ره) در اوایل برده بودند، این موضوع می‌رساند که این نهاد در زمینه آموزش باید بیشتر و بهتر عمل کند تا بدون نیاز به فیلترکردن شبکه‌های مجازی از آنها استفاده‌های سودمندی بشود. یکی از بحران‌های حال حاضر جامعه ایران این است که والدین توانایی استفاده صحیح از شبکه‌های مجازی را ندارند و بدون اطلاع و تحقیق مطالب را برای بزرگ‌یکر ارسال می‌کنند و در تمام مدتی که در خانه هستند سر در گوشی موبایل خود فرومی‌برند. این باعث می‌شود فرزندان هم از آنها الگوبرداری کنند و در جست‌وجوهای اینترنتی خود وارد فضای آلوده شوند. این‌ موضوع یکی از نگرانی‌ها حال حاضر جامعه محسوب می‌شود. تحقیقات نشان داده است نوجوانان از طریق اینترنت نحوه استفاده مواد مخدر و مسائل جنسی را یاد می‌گیرند و این موضوعات باعث پایین‌آمدن سن بلوغ و همچنین پایین‌آمدن سن اعتیاد به مواد مخدر و مشروبات الکلی در جامعه شده است. باید به جامعه حق انتخاب داد تا خودشان با روحیه شخصی انتخاب کنند که می‌خواهد چه کنند. این حق انتخاب که در سخنان روز گذشته رئیس‌جمهور محسوس بود، باید از مدارس ایران شروع شود و ابتدا قبل از هرچیز باید به والدین و معلمان آموزش دهیم که چگونه در زمینه فضای مجازی به دانش‌آموزان و نوجوان برای ورود به فضای مجازی آموزش دهند.

خبر ویژه

ذوالقدر: نباید شک و شبهه‌ای در مسئله استخدام باشد

● شرق: فاطمه ذوالقدر، نماینده تهران در مجلس، گفت: هیچ دستگاه و وزارتخانه‌ای اجازه ندارد بدون هماهنگی با سازمان استخدامی کشور، دست به استخدام بزند و همه مراحل اداری و آزمون هم باید زیر نظر این سازمان انجام شود. او درباره اینکه برخی ارگان‌ها، فرصت‌های استخدامی خود را بدون اعلام عمومی در اختیار افراد خاص قرار می‌دهند، افزود: این اقدام خلاف قانون است و این‌ موضوعات باید به‌صورت عمومی اعلام شود. درحال‌حاضر چنین اتفاقی رخ نمی‌دهد و اگر شکایتی در زمینه بروز تخلف در ازگانی برسد، سازمان امور استخدامی کشور به آن ورود می‌کند. ذوالقدر با اشاره به حساسیت‌ها در بحث استخدام، گفت: هیچ دستگاه و وزارتخانه‌ای اجازه ندارد بدون هماهنگی با سازمان استخدامی کشور، دست به استخدام بزند و همه مراحل اداری و آزمون هم باید زیر نظر این سازمان انجام شود. نماینده تهران ضمن تقدیر از اقدام مدیرعامل بانک ملی، در نحوه رسانه‌ای‌کردن آزمون استخدامی این بانک با جزئیات آن، این اقدام را حرکتی در راستای شفاف‌سازی و مقابله با ویژه‌خواری دانست و گفت: این اتفاق مثبتی است. درحال‌حاضر حتی تبدیل وضعیت‌ها هم باید زیر نظر امور استخدامی انجام شود تا دقیقاً طبق قانون و بخش‌نامه‌ها صورت پذیرد، او تأکید کرد: در مسئله استخدام نباید شک و شبهه‌ای وجود داشته باشد و هیچ سوءاستفاده‌ای نشود. بحث شفافیت بسیار ضروری است و امیدوارم نظارت دقیق شود و مجلس هم حتما نظارت و هرگونه تخلف و شکنجی را رسیدگی می‌کند.

شرق: رئیس‌جمهوری روز گذشته در دیدار با وزیر و مدیران وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، فرصت را مناسب دید تا انحصار در صداوسیما را مورد طعنه قرار دهد و بگوید: «امروزه شاهد آن هستیم که استفاده از موبایل در ایران نسبت به خیلی از کشورهای دیگر بیشتر است و یک دلیل مهم آن این است که در کشور رسانه آزاد نداریم، فقط یک صداوسیمای دولتی داریم و مردم برای دسترسی آزادانه‌تر به اطلاعات به استفاده از موبایل و دسترسی به فضای مجازی از طریق آن، هجوم آورده‌اند و لذا شاهد بروز تورم در استفاده از موبایل و فضای مجازی هستیم. اگر گروه‌ها و دسته‌های مختلف در کشور رادیو و تلویزیون داشتند، بخشی از حرف و سخن خود را از آن طریق بیان می‌کردند و آن‌وقت به‌طور طبیعی این تورم در زمینه استفاده از موبایل و فضای مجازی به وجود نمی‌آمد». این سخنان حسن روحانی در انتقاد از یک‌سویه‌نگری صداوسیما، بارها در دوران ریاست‌جمهوری او تکرار شده و دولتی‌ها همیشه از این رسانه که لقب ملی را یک می‌کشد گلایه داشته‌اند؛ اما رویکرد رادیو و تلویزیون با رؤسای دولت‌های بعد انقلاب چگونه بود؟ از پیروزی انقلاب در بهمن سال ۵۷ تا اواسط سال ۶۰ که میرحسین موسوی دولت را در دست گرفت، در حدود سه سال، سه دولت در ایران آمدند و رفتند. صداوسیما نیز تا سال ۶۳ که محمد هاشمی، برادر مرحوم آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی، به ریاست صداوسیما منصوب شد، با فرازوفرودهایی همراه بود و به‌جز مقطعی که صادق قطب‌زاده، مدیرعامل این رسانه بود با شورای سرپرستی اداره می‌شد. در آن زمان تنها دو شبکه تلویزیونی فعال بود و با توجه به ساعات کمی که این شبکه‌ها برنامه داشتند، امام خمینی (ره) صداوسیما را دانشگاه خوانده بود و همچنین در درگیری ایران در جنگ عراق خیلی این فرصت وجود نداشت تا صداوسیما رویکردی منفی نسبت به دولت‌ها داشته باشد.

دولت‌سازندگی

سال ۶۸، دولت مرحوم هاشمی‌رفسنجانی بر سر کار آمد و برادرش همچنان ریاست سازمان صداوسیما را برعهده داشت. دولت او نیز بیشتر به مسائل اقتصادی می‌پرداخت و انتقادات بیشتر در رسانه‌های مکتوب مثل روزنامه سلام و رسالت صورت می‌گرفت. در سال ۷۳، پس از محمد هاشمی، علی لاریجانی که در دولت هاشمی وزیر ارشاد بود، به ریاست صداوسیما منصوب شد و همچنان به‌جز در برخی مسائل اقتصادی، انتقاد تدی به مرحوم هاشمی نشد. مهدی کلهر که زمانی عضو شورای سیاست‌گذاری صداوسیما بود، درباره رفتار صداوسیما با دولت هاشمی گفته بود: «در آن زمان در حد خبر به اقدام‌های دولت پرداخته می‌شد». هرچند رابطه مرحوم هاشمی‌رفسنجانی در دوران ریاست‌جمهوری با این رسانه خوب بود، اما در سال‌های اخیر و قبل از فوت ایشان بارها از سوی صداوسیما مورد حمله قرار گرفت.

دولت‌اصلاحات

محمد خاتمی در حالی دولت را در سال ۷۶ تحول گرفت که مشخص بود صداوسیما انتظار رئیس‌جمهور دیگری را می‌کشید. در زمان ریاست‌علی لاریجانی کم‌کم تعداد شبکه‌ها و ساعات بخش برنامه‌ها افزایش یافت. فضای جامعه هم سیاسی شده بود، همین باعث

سیاست

رؤسای همه دولت‌ها درمجادله با صداوسیما

شد تا صداوسیما در اخبار و برنامه‌های خود رویکرد انتقادی به دولت اصلاحات بگیرد. برنامه «چراخ» که از شبکه اول پخش می‌شد و قتل‌های زنجیره‌ای را به اصلاح‌طلبان نسبت داد، از برنامه‌هایی بود که دولت را نشانه گرفته بود. رویکرد این رسانه به اتفاقات کوی دانشگاه و کنفرانس برلین از مواردی بود که نشان می‌داد صداوسیمای لاریجانی با دولت و اصلاح‌طلبان میانه خوبی ندارد. صداوسیما حتی از کنار تحصن نمایندگان مجلس ششم هم گذشت. علی لاریجانی سال ۸۳ صداوسیما رفت و جای خود را به عزت‌الله ضرعامی داد؛ در زمانی که محمود احمدی‌نژاد، شهردار تهران شده بود و صداوسیما برای او کم نمی‌گذاشت. همان زمان نقل شده بود که اخبار تلویزیون افتتاح پل هوایی میدان هفتم‌تیر توسط احمدی‌نژاد را بالاتر از اخبار دولت پخش کرد.

وقتی احمدی‌نژاد دولت را تحویل گرفت، صداوسیما برای او کم نگذاشت، بااین‌حال اطرافیان او توقع بیشتری داشتند و مدعی بودند: «صداوسیما در دوره آقای احمدی‌نژاد از مجموعه سوزه‌های خبرساز در بخش عمرانی، اقتصادی و سیاسی دولت عقب می‌افتاد». رابطه چنان خوب بود که رئیس دولت یک روز را در سازمان صداوسیما گذراند. سفرهای استانی احمدی‌نژاد

نیز با آپ‌وتاب پوشش داده می‌شد. در مناظره‌های سال ۸۸ نیز به او ۲۰ دقیقه وقت اضافه داده شد که صدای رقبای انتخاباتی احمدی‌نژاد را درآورد. وقتی فاصله سیاسی رئیس دولت دهم با اصولگرایان بیشتر شد، صداوسیما نیز از دولت فاصله گرفت و نگاه این رسانه به دولت احمدی‌نژاد به سمت انتقاد رفت. تمام دوران ریاست ضرعامی با دولت احمدی‌نژاد هم‌زمان بود.

دولت‌اعتدال

حسن روحانی اما از همان ابتدا با نگاه انتقادی به صداوسیما وارد کارزار انتخابات ریاست‌جمهوری شد. او بارها گفت که نباید صداوسیما تک‌صدایی باشد و در جای به طعنه رسانه ملی را رسانه میلی خوانده بود. روحانی یک‌بار در نشست خبری به سانسور سخنانش در صداوسیما انتقاد کرد و به کنایه گفت: «صداوسیما وقتی می‌خواهد خلاصه کند زیادی خلاصه می‌کند، آن‌وقت جمله ناقص درمی‌آید. صداوسیما می‌خواهد خلاصه کند تا وقت بینندگان تلف نشود (باخنده)». در همان اوایل شروع به کار دولت روحانی نیز یک‌بار بر سر انتخاب مجری برای گفت‌وگوی زنده روحانی با صداوسیما به مشکل برخوردند که این برنامه با تأخیر پخش شد.

سال پیش و در کارزار انتخابات هم روحانی صداوسیما را مورد انتقاد قرار داد و گفت: «ما می‌خواهیم جوانان ما با صدای بلند سخن بگویند، دورانی که فقط یک صداوسیما بخواهد بر افکار مردم حاکم باشد تمام شده است. ما با زیرساخت‌های شبکه ارتباطی کاری خواهیم کرد که یک‌یک جوانان بتوانند با موبایل خود یک صداوسیما باشند». معاون اول و وزرای دولت نیز بارها و حتی در برنامه‌های زنده تلویزیونی به این رسانه انتقاد کرده‌اند. روحانی تنها رئیس دولتی است که در دوران ریاست‌جمهوری‌اش با سه رئیس سازمان صداوسیما مواجه شده و هیچ‌کدام روی خوشی به دولت نداشته‌اند.

شدند و جای پای اصولگرایان جوان در شبکه‌های این رسانه محکم‌تر شد. انتصاب علی فروغی، به ریاست شبکه سه، فضایی که سازمانی مثل او برای تولید برنامه در رسانه ملی دارد، حضور چهره‌هایی مانند وحید یامین‌پور و حضور شش‌دانگ چهره‌های اصولگرا در برنامه‌های صداوسیما، نمونه‌هایی از این رویکرد است؛ تاجایی‌که گاه یک چهره سیاسی در ماه بارها به اشکال مختلف در شبکه‌های صداوسیما دیده می‌شود. از سوی دیگر، این امکان برای چهره‌های اصلاح‌طلب یا مستقل یا اصلا وجود ندارد یا اگر هم وجود دارد، محدود به چهره‌های دست‌چندم یا کم‌اهمیت‌تر به لحاظ سیاسی است. علی‌عسگری چندی قبل در واکنش به انتقادات گفته بود: «گفته می‌شود به دلیل اینکه برخی از مشکلات مردم در صداوسیما مطرح نمی‌شود، مردم دنبال شبکه‌های خارجی می‌روند و این‌طور وانمود می‌شود که واقعیت‌ها در صداوسیما مطرح نمی‌شود، این در حالی است که سعی می‌کنیم طوری دیدگاه‌های مردم مطرح شود که واقعیت‌ها نیز گفته شود».

مشابه چنین اظهارنظرهایی را قبلا رؤسای دیگر هم داشته‌اند؛ مثلاً

ضرغامی یک بار به‌صراحت در پاسخ به این سؤال که از اصلی‌ترین انتقادات به ریاست شما در سازمان صداوسیما نادیده‌گرفتن یک جناح سیاسی در برنامه‌های رسانه ملی است، به این‌ا گفته بود: «آن مسئله در چارچوب اهداف صداوسیما بوده». او بعد هم گفته بود: «رسانه ملی با حفظ استقلال که یکی از مهم‌ترین دستاوردهای ۱۰ساله صداوسیماست و عدم تأثیرپذیری از جریان‌های سیاسی، نقش مهمی در هم‌گرایی آحاد جامعه در حوزه‌های سیاسی، فرهنگی و اجتماعی داشته است». البته این نظر رؤسای سابق و فعلی صداوسیماست؛ بسیاری از مخاطبان فعلی یا سابق رسانه ملی، فعالان سیاسی و اجتماعی و منتقدان آن، چنین دیدگاهی ندارند.

در نتیجه، زبان و آسیمی که به‌ویژه به جوانان و فرزندان ما از ناحیه استفاده از فیلترشکن‌ها وارد شد، بیشتر از زمانی است که به‌طور عادی مثلاً از همان نرم‌افزاری که فیلتر کردیم، استفاده می‌کردند. ● امروز هنوز همه به این نتیجه نرسیده‌ایم که انحصار در هر زمینه و موضوعی مضی است؛ باید در زمینه گردش اطلاعات، آزادی بیشتر ایجاد کنیم و البته نیاز است که نظارت در این زمینه نیز به‌طور قانونمند تقویت شود. ● وقتی گردش آزاد اطلاعات رواج باید و نظارت بر آن تقویت شود، دیگر شاهد آن نخواهیم بود که هر کسی با گروهی به طور ناشناس و بدون شناسنامه بتواند از این عرصه برای پی اخلاقی‌های خود سوءاستفاده کند یا از سوی حکومت شاهد آن نخواهیم بود که عده‌ای از مخاطبان طور فله‌ای از یک سیم‌کارت پیامک‌های تبلیغاتی انبوه بفرستند و وقت و عمر مردم را تلف کنند. ● متأسفانه در مسئله حجاب، اول از زن شروع می‌کنیم، درحالی‌که قرآن ابتدا مرد را از نگاه هرز دور می‌کند، اما ما می‌رویم و به‌خاطر حجاب، دختران و زنان را دستگیر می‌کنیم. ● اساس حجاب برای امنیت زن است، همان‌طور که خدا در قرآن می‌فرماید، حجاب را برای جلوگیری از آسیب زن قرار داده تا مورد آزار و اذیت عده‌ای مریض قرار نگیرد. همه آنچه درباره حجاب در قرآن آمده برای حمایت از زن است، اما به‌گونه‌ای رفتار شده که انگار باید چماقی بر سر زن باشد و این به‌خاطر آن است که مسئله حجاب را درست در جامعه تبیین نکرده‌ایم.

دربچه

تکرار توضیحات لهستان در ملاقات با عراقچی

ورشو به تهران نماینده فرستاد

● در ادامه ابراز مخالفت ایران با نشست ورشو، معاون وزیر خارجه لهستان روز گذشته به تهران سفر کرد و با عباس عراقچی، معاون سیاسی وزیر خارجه ایران، ملاقات کرد. بنا بر آنچه از گزارش وزارت خارجه از این جلسه منتشر شده، طرف لهستانی همان توضیحات را که پیش‌تر درباره این نشست داده بود، تکرار کرده است. اینکه این نشست درباره صلح خاورمیانه است؛ نه درباره ایران. این در حالی است که پیش‌تر مایک پیموت گفته بود که این نشست به آنچه او دخالت‌های ایران در منطقه می‌خواند، خواهد پرداخت. برایند جلسه روز گذشته در ساختمان وزارت خارجه نشا می‌دهد که معاون لهستانی همان توضیحات را که پیش‌تر درباره این وزیر خارجه لهستان نتوانسته خیلی نظر طرف ایرانی را برآورده کند.

براساس اعلام وزارت خارجه ایران «در این دیدار مایج پرز میسلاو لانگ، معاون وزیر امور خارجه لهستان که در راس یک هیئت سیاسی به منظور گفت‌وگو و مذاکره با عراقچی، معاون سیاسی وزارت امور خارجه کشورمان، وارد تهران شده است، روز دوشنبه با همتای ایرانی خود درباره کنفرانس به‌اصطلاح صلح و امنیت خاورمیانه که با همکاری مشترک لهستان و آمریکا در ورشو در بهمن‌ماه برگزار می‌شود، دیدار و گفت‌وگو کرد. این مقام لهستانی با اشاره به سابقه بسیار خوب مناسبات دوجانبه و تأکید مجدد بر حمایت قاطع کشورش از برجام، درباره برگزاری نشست ورشو اظهار کرد: «در این کنفرانس پیشبیرد صلح و امنیت در خاورمیانه در کلیت خود مورد بحث و تبادل‌نظر قرار خواهد گرفت و به‌هیچ‌وجه علیه هیچ کشوری ازجمله جمهوری اسلامی ایران نخواهد بود». او تأکید کرد: «لهستان معتقد است ایران به‌عنوان یکی از بازیگران مهم خاورمیانه نقش مؤثری در شکل‌گیری تحولات منطقه دارد. هدف لهستان از برگزاری این کنفرانس کمک به حل مشکلات منطقه است و لهستان به‌عنوان دوست ایران اجازه نخواهد داد تا علیه ایران اقدامی صورت گیرد».

طبق آنچه وزارت خارجه ایران از این نشست اعلام کرده «در این دیدار دکتر عراقچی تأکید کرد: «بحران خاورمیانه در اشغالگری رژیم صهیونیستی ریشه دارد و اصلی‌ترین مشکل منطقه رژیم صهیونیستی و سیاست‌های غاصبانه و سرکوبگرانه آن است؛ بنابراین تا زمانی که مردم فلسطین به حقوق مشروع خود نرسند، منطقی روی آرامش به خود نخواهید دید. اینکه چنین موضوع مهمی در دستور کار کنفرانس قرار نگرفته، نشان‌دهنده یک‌سویه‌بودن این کنفرانس است و معلوم است که آمریکا اهداف دیگری را از برگزاری آن دنبال می‌کند». عراقچی همچنین افزود: «مشکل دیگر منطقه سیاست‌های ماجراجویانه دولت آمریکا است. درحالی‌که آمریکا درصدد نابودی برجام به‌عنوان تنها محصول دیپلماسی و مذاکره در این منطقه حساس است، چگونه می‌تواند ادعا کند که در پی حل مشکلات این منطقه است؟!». معاون سیاسی وزارت امور خارجه با مقبول‌دانستن دلایل دولت لهستان در همراهی با دولت آمریکا در برگزاری کنفرانس ورشو تصریح کرد: «دولت لهستان باید نیات واقعی دولت آمریکا از این کنفرانس را درک کرده و متوجه عواقب آن باشد». عراقچی در پایان تأکید کرد: «جمهوری اسلامی ایران همواره به دنبال برقراری صلح و امنیت در منطقه بوده و این را مبارزه با گروه‌های تروریستی مانند داعش به اثبات رسانده است؛ اما اجازه اتلاف‌سازی علیه منافع خود را به هیچ کشوری در منطقه یا خارج از آن نخواهد داد».

این توضیحات معاون وزیر خارجه لهستان در حالی ارائه شده که ایران در فهرست دعوت‌شدگان نشست ورشو نیست. به گزارش ایسنا، به نقل از خبرگزاری واژو، جاکچ کرژاپوتوویژ، وزیر امور خارجه لهستان، روز دوشنبه مدعی شد: ما نمایندگان ایران را دعوت نکردیم؛ چراکه باعث می‌شد توانیم مذاکراتی عادی داشته باشیم. ایرانی‌ها از زبانی استفاده می‌کنند که قبول آن – در این مورد برای لهستان – سخت است.

نشست ورشو قرار است روزهای ۲۴ و ۲۵ بهمن با همکاری آمریکا در این کشور اروپایی برگزار شود. هفته گذشته سقیر ایران با معاون وزیر امور خارجه لهستان دیدار کرد و اعتراض ایران را درباره برگزاری این نشست به مقامات لهستانی اعلام کرد. در همین چارچوب وزارت امور خارجه ایران کاردار لهستان در تهران را به وزارت امور خارجه احضار کرد و مراتب اعتراض جمهوری اسلامی ایران را به این دیپلمات لهستانی اعلام کرد.

تاکنون برخی مقامات اروپایی اعلام کرده‌اند که در این نشست حضور پیدا نمی‌کنند. «فدریکا موگرتینی»، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، روز دوشنبه تأیید کرد که در روزهای برگزاری کنفرانس ضدایرانی ورشو در اروپا حضور ندارد و در این کنفرانس شرکت نخواهد کرد. به گزارش ایرنا، موگرتینی صبح دوشنبه پیش از شرکت در نشست شورای امور خارجی اتحادیه اروپا در بروکسل در گفت‌وگو با خبرنگاران تأکید کرد: در روزهای برگزاری کنفرانس لهستان، برای شرکت در اجلاس اتحادیه آفریقا در آدیس آبابا، پایتخت اتیوپی، خواهم بود. وزیر خارجه لهستان نیز گفت که مسکو دعوت این کشور را برای شرکت در کنفرانس ضد ایرانی ورشو رد کرده است.